

دین و قدرت

خوانشی نو از حاکمیت

دکتر محمد شحرور
(نواندیش سوری اهل سنت)

ترجمه
دکتر عبداللہ ناصری طاهری
دکتر میہ سادات طباطبائی

امارات فروارید

سرشناسه:	شحرور، محمد Shahrur, Muhammad
عنوان قراردادی:	الدین و السلطه قراءه معاصره للحاکمیه. فارسی
عنوان و نام پدیدآور:	دین و قدرت: خوانشی نو از حاکمیت / محمد شحرور؛ ترجمه‌ی عبدالله ناصری طاهری، سمیه‌السادات طباطبایی.
مشخصات نشر:	تهران: مروارید، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	۵۲۶ ص.
شابک:	978-964-191-613-0
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	الدین و السلطه (قراءه معاصره للحاکمیه)
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۵۳۲.
موضوع:	اسلام و سیاست
موضوع:	قدرت (کلام) (Islamic theology) Power
شناسه افزوده:	ناصری طاهری، عبدالله، ۱۳۳۹ - مترجم
شناسه سرویس:	طباطبایی، سمیه سادات، ۱۳۶۲ - ، مترجم
ردیفی کن:	۱۳۹۷ ۳۹۰۴۱/ش/۲۳۱ BP
ردیفی دیگری:	۲۹۷/۴۸۳۲
شماره ثبت‌نام ملی:	۵۳۹۶۲۴۱

انستار مروارید

تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۸۸ / ص. پ. ۱۶۵۴ - ۱۳۱۴۵
دفتر: ۰۸۶۴۰۰۸۶۴ - ۰۶۴۴۱۴۰۴۶ - ۰۴۸۴۶۱۲ فاکس: ۰۶۴۴۸۴۰۲۷ فروشگاه: ۰۶۴۴۶۷۸۴۸

<https://instagram.com/morvaridpub> - <https://telegram.me/morvaridpub>

www.morvarid.com تخفیف و ارسال رایگان:

دین و قدرت

خوانشی نو از حاکمیت

دکتر محمد شحرور

ترجمه‌ی دکتر عبدالله ناصری طاهری

و دکتر سمیه‌السادات طباطبایی

ویراستار: اسداله انصاری

تولید فنی: الناز ایلی

صفحه‌آرایی: تینا حسامی

چاپ اول: بهار ۱۳۹۹

چاپخانه: مجتمع چاپ میامی

تیراژ ۷۷۰

شابک ۰-۶۱۳-۱۹۱-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978-964-191-613-0

۹۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه: مرحومه	۹
مقدمه	۱۱

بخش اول: حاکمیت

درآمدی تاریخی: تلاشی ایدئولوژیک	۱	مفهوم «حاکمیت» در عصر خوارج	۲۱
فصل اول: معرفی و تحلیل پیشنهاده‌های حاکمیت در سده بیستم	۴۵		
۱. پیشنهاد ایدئولوژیک حاکمیت در اندیشه ابرار الاعالی موده دی	۴۵		
۲. حاکمیت به عنوان ایدئولوژی در تفکر سید قطب	۵۹		
۳. تأثیر ایدئولوژی حاکمیت بر تفکر گروه‌های اسلام‌گرای مسلمان و پیدایش سلفی جهادی	۷۱		
۴. مفهوم حاکمیت از دیدگاه ابوالقاسم حاج حمد، اندیشمند سودان	۸۷		
۱-۴. مراحل حاکمیت در پیشنهاد ابوالقاسم حاج حمد	۹۰		
۱-۱-۴. نخستین مرحله: حاکمیت الهی	۹۰		
۲-۱-۴. دومین مرحله: حاکمیت از نوع جانشینی	۹۲		
۲-۲. خوانش انتقادی از مفهوم حاکمیت از دیدگاه ابوالقاسم حاج حمد	۱۰۳		
فصل دوم: بررسی تطبیقی ویژگی‌های رسالت محمدی با شریعت‌های پیشین	۱۱۱		
بخش نخست: ویژگی‌های رسالت محمدی	۱۱۱		
۱. مفهوم حکم تشریعی در قرآن کریم	۱۱۱		

۱۲۲	۲. ویژگی‌های سه‌گانه رسالت محمدی
۱۲۲	۱-۲. رحمت
۱۲۴	۲-۲. خاتمیت
۱۲۴	۳-۲. جهان‌شمولی
۱۲۶	بخش دوم: مجازات در قوانین پیش از رسالت محمدی
۱۲۷	۱. مجازات در قوانین حمورابی
۱۲۷	۱-۱. مجازات‌های جسمانی
۱۲۸	۲-۱. مجازات اعدام
۱۳۲	۲. مجازات در کتاب تورات منسوب به موسای پیامبر
۱۳۲	۱-۲. مجازات تهمت زدن به زنان شوهردار
۱۳۳	۲-۲. مجازات آزار رساندن به دیگران
۱۳۳	۳-۲. مجازات ادا و شهادت دروغ
۱۳۴	۴-۲. مجازات زنا رای با محارم
۱۳۷	۵-۲. مجازات سب
۱۳۸	۶-۲. مجازات آزارن پدر، مادر
۱۳۹	۷-۲. مجازات هتک حرمت از اعدا
۱۳۹	۸-۲. مجازات به بردگی گرفتن ردی از بنی اسرائیل
۱۴۰	۳. مجازات در رسالت محمدی
۱۴۱	۱-۳. مجازات قتل: اعدام
۱۴۲	۲-۳. مجازات زنا و تهمت زنا زدن: تازیانه
۱۴۳	۳-۳. مجازات دزدی: بریدن دست
۱۴۷	فصل سوم: خوانشی عصرانی از مفهوم حاکمیت
۱۵۰	۱. حاکمیت الهی
۱۵۱	۱-۱. مفهوم حرام در رسالت محمدی
۱۵۴	۲-۱. مجرمات و جزئیات آن در قرآن کریم
۱۸۷	۳-۱. مجرمات و دولتهای معاصر
۲۰۲	۲. حاکمیت (الهی - بشری)
۲۰۵	۱-۲. نواهی آمده در قرآن کریم
۲۰۵	۱-۱-۲. تجسس و غیبت
۲۰۷	۲-۱-۲. تصرف در اموال مردم

۲۰۸	۳-۱-۲. خودکشی
۲۱۰	۴-۱-۲. شراب و قمار
۲۱۵	۵-۱-۲. پرهیز از بتان ناپاک
۲۱۶	۶-۱-۲. تمسخر و ریشخند کردن
۲۱۸	۷-۱-۲. ورود به خانه
۲۲۰	۸-۱-۲. نهی از شکستن سوگند و سخن باطل
۲۲۲	۳. حاکمیت بشری

بخش دوم: دین و قدرت

۲۳۹	درآمدی تاریخی: مزید، از آرای فلسفی درباره تشکیل دولت
-----	--

فصل اول: دیالکتیک دین و قدرت

۲۶۱	۱. مفاهیم دین، قدرت، دولت پیوند آن‌ها
۲۶۶	۲. قدرت و مفهوم اطاعت و اجبار
۲۷۳	۳. فطرت، هدایت و گمراهی
۲۸۷	۴. مفهوم آزادی (العروة الوثقی)
۳۰۳	۵. بنیادهای محدودسازی آزادی
۳۰۹	سلطه پدر و مادر
۳۱۰	سلطه جامعه
۳۱۳	سلطه دانش (معرفت)
۳۱۵	سلطه حکومت
۳۱۸	

فصل دوم: باغیگری

۳۲۷	۱. باغیگری عقیدتی
۳۲۹	۲. باغیگری فکری
۳۳۷	۳. باغیگری علمی
۳۴۱	۴. باغیگری اجتماعی
۳۵۳	۵. باغیگری سیاسی
۳۵۷	

۶. یاغیگری اقتصادی..... ۳۷۱

۷. پیامدهای انواع یاغیگری در ملت‌های مسلمان..... ۳۷۳

فصل سوم: دولت مدنی..... ۳۹۳

۱. قانون اساسی و منشور ملی..... ۳۹۹

۱-۱. مفاهیم (عهد، عقد، وعد و میثاق)..... ۴۰۰

۱-۲. قانون اساسی و منشور ملی..... ۴۰۷

۱-۲-۱. مفهوم قانون اساسی..... ۴۰۹

۱-۲-۲. مفهوم منشور (میثاق) ملی..... ۴۱۶

۲. تفکیک قوا..... ۴۲۲

۱-۱. قوهٔ قضاوتی (اولی الامر)..... ۴۲۵

۲-۲. قوهٔ اجرایی..... ۴۳۶

۲-۳. قوهٔ قضائیه..... ۴۳۸

۲-۴. قدرت جامع (بر بهر امر و نهی از منکر)..... ۴۴۱

۳. شهروندی و ولایت دینی..... ۴۴۷

۳-۱. مفهوم ولاء (ولایت) و براء (برائت)..... ۴۴۹

۳-۲. ولای دینی..... ۴۶۲

۴. شهروندی (ولای میهنی)..... ۴۶۹

۴-۱. مفهوم شهروندی (ولای میهنی)..... ۴۷۳

۴-۲. عقیدهٔ نبرد جمعی یا عقیدهٔ دفاع از وطن..... ۴۷۵

سخن پایانی و نتیجه‌گیری..... ۴۸۳

۱. نتایج بخش اول..... ۴۸۶

۲. نتایج بخش دوم..... ۴۹۳

پیوست یک: منشور جهانی اسلام..... ۵۰۳

پیوست دو: منشور حقوق شهروندی..... ۵۱۳

منابع..... ۵۲۱

مقدمه مترجمان

دین و قدرت، خوانشی راز حکمیت، نوشته دکتر محمد شحرور کتابی است که دیالکتیک دین و قدرت را در مفهوم حاکمیت برمی‌رسد و می‌کوشد از این مفهوم ریشه‌دار در میراث دینی مسلمانان خوانشی نو عرضه کند. نویسنده برای برآوردن این مهم مراحل تحول رسکامل مفهوم حاکمیت را از عصر خوارچ تا به امروز (عصر اسلام سیاسی و جریان‌های علمی) بررسی می‌کند و نشان می‌دهد که خوانش ایدئولوژیک از حاکمیت چگونه بر دین‌گاه اسلام‌گرایانی همانند اَبو الأعلیٰ مودودی و سید قطب تأثیر گذاشته است.

شحرور در بررسی پیوند میان دین و قدرت نخست بر این نکته تأکید می‌کند که دین اسلام جهان‌شمول است زیرا بنیاد آن بر مجموعه ارزش‌های اخلاقی است که با فطرت انسان همسو است و بدین علت از سوی انسانها در هر زمان و مکان پذیرفته می‌شود. سپس اظهار می‌دارد اجبار و اعمال قدرت در پذیرش دین بی‌معناست؛ بنا به تصریح قرآن: «لا إكراه فی الدین». بدین ترتیب اگر از سلطه دین سخن گفته می‌شود، مراد سلطه معنوی است که از گذر پذیرش خودخواسته فرد و تسلیم شدن در برابر دین حاصل می‌شود. نویسنده می‌گوید باید میان سلطه دین و سلطه حکومت فرق نهاد. سلطه دین، همان‌طور که بیان شد، با وجدان انسان سروکار دارد و امری است درونی نه بیرونی. در مقابل سلطه حکومت است که در سه سطح قانونگذاری، اجرایی و قضایی تعریف می‌شود. نویسنده از تواندیشان دینی اهل سوریه و از اعضای اتحادیه عقل‌گرایان

عرب (رابطه العقلانيين العرب) است که در سال ۲۰۰۷ م دکتر عبدالمجید شرفی، نواندیش مسلمان تونس و از برجستگان این حوزه، آن را تأسیس کرد. این اتحادیه و اعضای نومعتزلی آن آثاری را بر جا گذاشته‌اند که یکی از آنها همین کتاب است. با سپاس از مدیر فرهیخته انتشارات مروارید، جناب منوچهر حسن‌زاده، امیدواریم با ترجمه و نشر این اثر بخشی از جریان نواندیشی دینی جهان اسلام عرضه گردد تا در ترازوی نقد دیده شود.

مترجمان

تابستان ۱۳۹۷

www.ketab.ir